

Badanie specyfiki bezrobocia w wybranych powiatach województwa mazowieckiego, w zakresie stanu obecnego, perspektyw rozwoju sytuacji na lokalnych rynkach pracy oraz wniosków dla polityki rynku pracy.

Wyniki ankiet realizowanych metodą delficką

Prognozy ekspertów dotyczące zmian sytuacji na lokalnych rynkach pracy.

powiat żuromiński

ETAP II

RAPORT

Realizacja: MillwardBrown SMG/KRC
Warszawa, ul. Nowoursynowska 154A

Warszawa, październik – grudzień 2009

WSTĘP

Niniejsze opracowanie zostało przygotowane na podstawie wyników badania ankietowego zrealizowanego metodą delficką.

Badanie przeprowadzone zostało na 250 respondentach w 10 wybranych powiatach województwa mazowieckiego, w tym na 25 respondentach w powiecie żuromińskim.

Ankiety wysłane zostały do ekspertów lub praktyków zorientowanych, z racji wykonywanego zawodu, w problematyce związanej z rynkiem pracy oraz bezrobociem.

Respondenci reprezentowali różne instytucje z terenu danego powiatu: Powiatowe Urzędy Pracy, Starostwa Powiatowe, lokalne kluby pracy, lokalne organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski, ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, lokalne prywatne agencje zatrudnienia oraz lokalne firmy doradztwa personalnego.

Zadaniem respondentów było ustosunkowanie się do szeregu kwestii dotyczących lokalnego rynku pracy oraz przewidywanego rozwoju, w nawiązaniu do sytuacji aktualnej.

Wyniki zaprezentowane zostały osobno dla każdego powiatu.

Definicja pojęć:

Poniżej zdefiniowane zostały - występujące w raporcie - najważniejsze pojęcia związane z rynkiem pracy.

- **Stopa bezrobocia:** Procentowy udział liczby bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo, tzn. pracującej i bezrobotnej, (źródło: <http://www.stat.gov.pl/gus>).
- **Wskaźnik zatrudnienia:** Udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym, (źródło: <http://www.stat.gov.pl/gus>).

ANALIZA WYNIKÓW DLA POWIATU ŻUROMIŃSKIEGO

Respondentom, jako punkt odniesienia zostały podane wielkości omawianych parametrów z końca grudnia 2008. W oparciu o nie, określili oni przewidywane wielkości parametrów zatrudnienia i bezrobocia, udziałów zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki, oraz zmian w strukturze bezrobocia w perspektywie końca 2010 roku.

Eksperci uznali, że stopa bezrobocia będzie oscylować wokół dotychczasowego poziomu. W porównaniu z 19,3% dnia 30 grudnia 2008, na koniec roku 2009 miałyby wzrosnąć do 20,1%, i po niewielkiej korekcie osiągnąć na koniec 2010 roku poziom 19,9%. Jednocześnie przewidywany jest spadek wskaźnika zatrudnienia. Respondenci szacują, że na koniec 2009 spadnie on o 3 punkty procentowe, w stosunku do końca roku 2008, i oczekują niewielkiego odbicia do poziomu 44,3% na koniec roku 2010.

Przewiduje się, że w ciągu dwóch lat zajdą niewielkie zmiany w proporcjach zatrudnienia między sektorami rolniczym, przemysłowym i usługowym. Eksperci przewidują wzrost o 2 punkty procentowe zatrudnienia w sektorze usług, kosztem rolnictwa.

Respondenci prognozują, że wszystkie czynniki będą pracowały na poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy. Największej poprawy oczekuje się w wyniku pomocy napływającej z Unii Europejskiej, a także rozwoju i powstawania nowych, lokalnych przedsiębiorstw.

Z prognoz ekspertów wynika, że przewaga kobiet wśród bezrobotnych zwiększy się i proporcje między bezrobotnymi w obu grupach odchyliły się dalej od równowagi. Przewiduje się spadek udziału mężczyzn wśród bezrobotnych o jeden punkt procentowy. Na koniec 2010 udział ten ma wynieść 46%. Eksperci nie oczekują znaczących zmian ani w strukturze wykształcenia, ani w strukturze wiekowej bezrobotnych.

Za dominujący problem żuromińskiego rynku pracy respondenci uznali brak ofert pracy od pracodawców. Poza tym, prawie 65% badanych do najważniejszych problemów zaliczyło duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”, i kolejne 39,3% - niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej oraz brak kompetencji zawodowych bezrobotnych.

Za branże schyłkowe, jeśli chodzi o zatrudnienie, respondenci uznali przemysł i rolnictwo. Prawie 43% badanych przewidziało likwidacje miejsc pracy w przemyśle i prawie 65% w rolnictwie. Największy wzrost zatrudnienia prognozuje się w handlu i sektorze usług, a później w budownictwie, choć również tam część miejsc pracy ma zostać zlikwidowana.

Prawie 80% badanych przepowiada powstawanie małych przedsiębiorstw, tymczasem tylko co czwarty przewiduje ich likwidowanie. Wynikać to może z dobrych doświadczeń przy

przyznawaniu dopłat do otwarcia działalności gospodarczej, gdzie większość nowych podmiotów utrzymuje się na rynku, rozwija i tworzy kolejne miejsca pracy. Prawdopodobnie z przyzwyczajenia do nierentowności państwowych przedsiębiorstw, dużym zakładom respondenci nie wróżą sukcesu, przewidują ich likwidację. Żaden z ekspertów nie oczekuje powstania nowych, dużych zakładów.

Eksperti prognozują sporą aktywność w zakresie powstawania i likwidacji przedsiębiorstw zarówno w powiecie jak i poza jego granicami. Uważają, że w powiecie żuromińskim będą one raczej likwidowane, natomiast poza granicami powiatu oczekują znaczącej nadwyżki nowych zakładów pracy nad zlikwidowanymi.

Lokalny rynek pracy postrzegany jest, jako dość mocno zależny od światowego kryzysu gospodarczego, ale oczekuje się, że w 2010 roku wpływ kryzysu nieznacznie się osłabi.

Eksperti są optymistami w przypuszczeniach o sytuacji na rynku pracy w przyszłości. Przewidują, że sytuacja cały czas będzie się poprawiać, ale są bardziej wstrzeźliwi w swoich prognozach niż respondenci z innych powiatów. Podczas gdy dzisiejsza sytuacja przez ponad połowę respondentów oceniana jest negatywnie, za 5 lat złej sytuacji spodziewa się już tylko niecałe 18%, a za 10 lat – niewiele ponad 7% badanych. Poprawy realiów za rok spodziewa się co dziesiąty respondent, ale po upływie 10 lat, dość dobrej sytuacji oczekuje już co czwarty.

WYNIKI ANKIET DLA POWIATU ŻUROMIŃSKIEGO

1. Prognozy dotyczące poziomu i struktury zatrudnienia i bezrobocia

Tabela 1 Zatrudnienie i bezrobocie – dane na 30 grudnia 2008 roku
i prognozowane na koniec 2009 i 2010 roku

	stopa bezrobocia	wskaźnik zatrudnienia
Na 30 grudnia 2008	19,3%	46,9%
pod koniec roku 2009	20,1%	43,9%
pod koniec roku 2010	19,9%	44,3%

Tabela 2 Udział zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki – dane na koniec 2008 roku
i prognozowane na koniec 2010

	Koniec 2008	Koniec 2010
Sektor rolniczy	65,8%	63,8%
Sektor przemysłowy	10,0%	10,1%
Sektor usługowy	24,2%	26,2%

Tabela 3 Czynniki, które będą miały wpływ na rynek pracy i poziom bezrobocia – prognoza na 2010 rok
(1 - bardzo pozytywny wpływ; 5 bardzo negatywny wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Działania Rządu	3,6%	50,0%	32,1%	10,7%	3,6%	2,6
Sytuacja gospodarcza w kraju	10,7%	25,0%	53,6%	3,6%	7,1%	2,7
Pomoc Unii Europejskiej	25,0%	50,0%	17,9%	3,6%	3,6%	2,1
Działania Powiatowego Urzędu Pracy	21,4%	32,1%	35,7%	10,7%	0,0%	2,4
Działalność organizacji w powiecie powołanych do walki z bezrobociem	17,9%	25,0%	25,0%	14,3%	17,9%	2,9
Powstanie nowych przedsiębiorstw / zakładów pracy	50,0%	21,4%	25,0%	0,0%	3,6%	1,9
Rozwój lokalnych przedsiębiorstw/ zakładów pracy	53,6%	17,9%	28,6%	0,0%	0,0%	1,8

Tabela 4 Udział kobiet i mężczyzn w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku
i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Kobiety	53,0%	54,0%
Mężczyźni	47%	46,0%

Tabela 5 Udział osób z poszczególnych kategorii wykształcenia w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Gimnazjalne i poniżej	30,3%	29,6%
Zasadnicze zawodowe	31,1%	31,1%
Średnie ogólnokształcące	11,1%	11,3%
Średnie zawodowe	22,2%	21,9%
Wyższe	5,3%	5,9%

Tabela 6 Udział osób z poszczególnych kategorii wieku w strukturze bezrobocia - dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Do 24 lat	24,3%	24,3%
25 – 44 lata	47,9%	47,8%
45 lat i powyżej	27,7%	28,0%

Tabela 7 Diagnoza problemów dominujących w powiecie

Brak ofert pracy od pracodawców	89,3%
Brak kompetencji zawodowych bezrobotnych	39,3%
Brak psychicznej gotowości do podjęcia pracy przez bezrobotnych	7,1%
Niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej	39,3%
Duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”	64,3%
Upadłość / zwolnienia w dużych zakładach pracy w Pana(i) powiecie	21,4%
Inne czynniki	3,6%

2. Prognozy dotyczące powstawania / likwidacji nowych miejsc pracy

Tabela 8 Prognoza dotycząca sektorów gospodarki, w jakich pod koniec 2010 będą powstawały nowe miejsca pracy / będą likwidowane miejsca pracy (wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	powstaną nowe miejsca pracy	będą likwidowane miejsca pracy
Przemysł	3,6%	42,9%
Handel	71,4%	17,9%
Usługi	71,4%	7,1%

Budownictwo	57,1%	21,4%
Rolnictwo	17,9%	64,3%

Tabela 9 Prognoza dotycząca wielkości przedsiębiorstw, jakie w perspektywie do 2010 roku będą powstawać / będą likwidowane
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	będą powstawać	będą likwidowane
Małe	78,6%	25,0%
Średnie	21,4%	32,1%
Duże	0,0%	25,0%

Tabela 10 Prognoza dotycząca lokalizacji, w jakiej, w perspektywie do 2010 roku, będą powstawać nowe przedsiębiorstwa / będą likwidowane przedsiębiorstwa

	będą powstawać przedsiębiorstwa	będą likwidowane przedsiębiorstwa
W powiecie	14,3%	21,4%
W województwie mazowieckim, poza powiatem	82,1%	53,6%

3. Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy

Tabela 11 Prognoza dotycząca wpływu kryzysu gospodarczego na lokalny rynek pracy w perspektywie końca 2009 roku i roku 2010 (1 - bardzo mały wpływ; 5 - bardzo duży wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2009	0,0%	10,7%	46,4%	10,7%	32,1%	3,6
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2010	3,6%	3,6%	60,7%	17,9%	14,3%	3,4

4. Propozycja zmian w lokalnym systemie edukacji

Tabela 12 Propozycja zmian, jakie należałoby wprowadzić w ciągu najbliższego roku w lokalnym systemie edukacji, aby dostosować go do lokalnego rynku pracy

▪ Dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy;
▪ Nacisk na kształcenie w kierunkach technicznych;
▪ Nacisk na kształcenie w zawodach związanych ze świadczeniem usług: murarz, hydraulik, cieśla, dekarz, fryzjer;
▪ Rozwój kształcenia na poziomie szkół zawodowych;
▪ Rozwój kształcenia ustawicznego, upowszechnienie szkoleń dla bezrobotnych;
▪ Rozwój poradnictwa zawodowego – pomoc uczniom w wyborze zawodów odpowiadających zapotrzebowaniom rynku pracy;
▪ Wprowadzenie zmian w ustawie o działalności gospodarczej;
▪ Zwiększenie liczby szkoleń dla bezrobotnych, dostosowanych do rynku pracy;

5. Prognozy dotyczące ogólnej sytuacji na rynku pracy w różnych perspektywach czasowych

Tabela 13 Prognoza dotycząca ogólnej sytuacji na rynku pracy w powiecie w różnych perspektywach czasowych (1 – zła sytuacja; 5 bardzo dobra sytuacja)

	1	2	3	4	5	średnia
Sytuacja na rynku pracy na dziś	28,6%	28,6%	39,3%	3,6%	0,0%	2,2
Sytuacja na rynku pracy za rok	10,7%	39,3%	39,3%	10,7%	0,0%	2,5
Sytuacja na rynku pracy za 5 lat	0,0%	17,9%	57,1%	25,0%	0,0%	3,1
Sytuacja na rynku pracy za 10 lat	0,0%	7,1%	67,9%	17,9%	7,1%	3,3